

Vážený uživateli Wikikartotéky Sítě ekologických poraděn!

Wikikartotéka vznikla ze dvou důvodů: Jednak funguje jako archív položených dotazů a zdroj informací pro ekoporadce, jednak jako informační zdroj pro veřejnost. Jak ekoporadci, tak veřejnost mají stejný přístup k informacím – všechny textové stránky jsou volně přístupné. Jen prosím nekopírujte obsah na svůj web či do publikací, články jsou původní, určené k přečtení. Pokud chcete něco rozsáhlejšího citovat, domluvte se s autorem textu – najdete ho na patě každé stránky.

1. Něco o wikikartotéce

1.1 Co ve wiki najdete

Tyto webové stránky vlastně fungují jako vylepšená kartotéka: Pod jednotlivými hlavičkami jsou zařazené položené otázky a odpovědi na ně vypracované v jednotné struktuře. Odpovědi nemají za cíl vyčerpat a uvést všechny informace k tématu, jde spíše o vhled do problematiky na úrovni poučeného laika s odkazy na podrobnější a hlubší literaturu.

Wikikartotéka umožňuje vyhledávání podle klíčových slov (viz pole hledat v levém sloupci), odpovědi řadí podle relevantnosti.

1.2 Jak Wikikartotéka funguje

Pokud editujete a tvoříte články na wikipedii, není tato část pro vás důležitá. Zbytek lidstva čte dál.

Výhodou wikikartotéky je možnost velmi snadné úpravy textu (na úkor designu a formátování), kterou mohou dělat všichni uživatelé s příslušným oprávněním (návod níže). Úpravy jsou vlastně žádoucí – víc hlav víc ví, není to produkt jednoho nebo několika málo lidí. Všichni by však měli dodržovat jednotnou strukturu a postupy popsané níže.

Velkou výhodou je možnost **snadného linkování článků a odkazů uvnitř wikikartotéky**. Pokud se například v textu o podlahových krytinách objeví slovo „formaldehyd“ lze do něj vložit link, který po kliknutí vede na příslušnou otázku týkající se vlastností, rizik a výskytu formaldehydu.

Pro psaní a úpravu textu se používá speciální **wiki syntax** – do textu se vkládají různé značky, které formátují text. Všechny úpravy textu (tučné, kurzíva, nadpisy atd.), hypertextové odkazy, tabulky atd. - vše se vytváří přímo v editačním okně. Text je možné také zkopírovat z textového editoru (ale ne tabulky). Pak se ztratí formátování, které je nutné vložit pomocí příkazů nebo editačních značek (viz níže). Text v editačním poli proto vypadá zásadně jinak než to, co se zobrazí běžnému uživateli (nebo vám v náhledu). Obrázky a soubory se nahrávají do systému a odsud se pak linkují pod uloženým názvem (viz níže).

2. Jak a co do wiki psát

2.1 Co psát

Texty jsou koncipovány jako odpovědi na otázky, tento systém je potřeba dodržovat, stejně jako jednotnou strukturu. Kostra s názvy kapitol a závěrečnou tabulkou je níže. Názvy sekcí neměňte. Odpovědi jsou různě obsáhlé, záleží na tématu. Nemá to být diplomka, ale text, který umožní orientaci v problému. Je lepší vytvořit dvě kratší otázky než jednu nepřehledně dlouhou.

Texty musí být původní (citovat jen krátce a s uvedením zdroje), odborně, gramaticky a stylisticky na úrovni. Informace zde uvedené mají být věcné a doložitelné. U řady otázek nelze doporučit jednoznačně nejlepší řešení – pak je potřeba popsat různé varianty a uvést pro proti.

Do wikikartotéky nepatří reklama, viditelná ani skrytá. Jen v případě, že existuje jediný výrobce nějakého řešení nebo dodavatel určité služby, kterou lze jednoznačně doporučit, tak může být opatrně uvedena. Jakmile jich je víc, nesmí se zde konkrétní doporučení objevit. Totéž platí pro očerňování: Je sice jasné že třeba Shell má máslo na hlavě při těžbě ropy v Africe, ale ani jiné firmy nejsou bez viny. Takže zde doporučujeme omezit jízdy autem a snížit spotřebu energie, místo toho, abychom se vyhýbali benzínkám Shell. Hledáme nejlepší řešení pro životní prostředí, ne nejlepší možný nákup.

2.2 Struktura textu

Otázka: Napsáno formou buď reálně nebo obvykle kladeného dotazu, musí dobře vystihovat podstatu problému (radši více listů s odpověďmi na jednotlivé otázky než méně otázek, ve kterých je změť informací)

Shrnutí, perex: Je v rámečku tučně na začátku textu a v cca 3-5 větách shrnuje to zásadní z informací níže.

Doporučujeme: V bodech vypsáno, co je dobré/možné/chvályhodné/povinné ve věci dělat. Řadit od povinných k dobrovolným (př. je zakázáno spalovat svinstvo v kamnech; doporučujeme na toto jednání upozornit...). Počet bodů dle typu a rozsahu otázky, mělo by to být vypsané úderně 1 odrážka = 1 rada. Může opakovat zásadní informace z podrobného popisu.

Podrobný popis problému: V několika odstavcích popsat důležité informace k tématu – u méně známých nebo složitých otázek popsat i pozadí (legislativa, povinnosti...). Všechny informace ověřovat. Možné doplnit obrázky, grafy, tabulkami dle potřeby (jen pozor, wikikartotéka se moc neaktualizuje, je lepší dát nadčasové věci (ekoznačení) na proměnlivé věci dát buď linky nebo odkazy na příslušné informace.

Související odkazy:

Linky na otázky z wikikartotéky, které jsou k tématu. Vkládají se do seznamu s odrážkami jako interní linky – název linku je název otázky (viz struktura).

Legislativa

Přehled zákonů (číslo, název, případně linky na ně), které souvisí s tématem – *vždy odkazujte na platnou legislativu a odkazy dávejte přes portal.gov.cz; tam lze i zkontrolovat, zda zákon (jiný předpis) platí – pokud tam je, tak ano*

Další čtení

Přehled aktuální, čteníhodné literatury, nedávat všechno, co kdy vyšlo. Jak odborné studie, tak delší brožury apod. Ideálně ve formě komentovaných odkazů/názvů – ke každému úderně napsat, co to je, co tam čekat, kdo to vydal, kdo ten web spravuje atd.

- u všeho, co jde stáhnout/číst na netu dát aktuální a pokud možno stálé linky

Závěrečná tabulka: Autor, email na něj, název poradny, web poradny

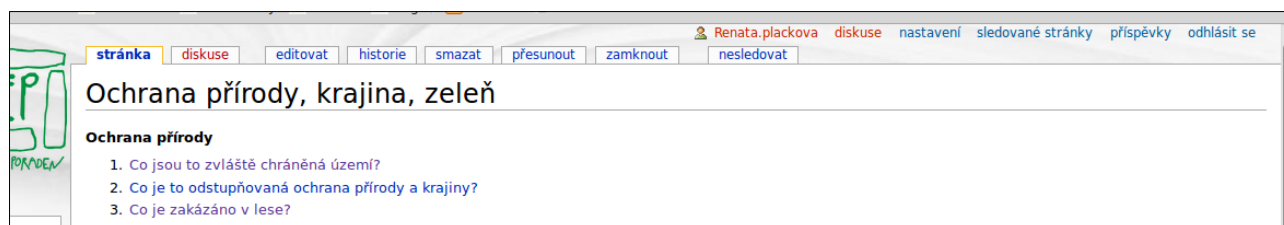
2.3 Vytvoření otázky do wikikartotéky

Pro editaci musíte mít zřízený účet. Obracejte se na administrátora, který je uvedený http://wiki.ekoporadna.cz/index.php?title=Na%C5%A1li_jste_chybu%3F Ten vám zřídí účet umožňující editaci textů a vytváření nových stránek.

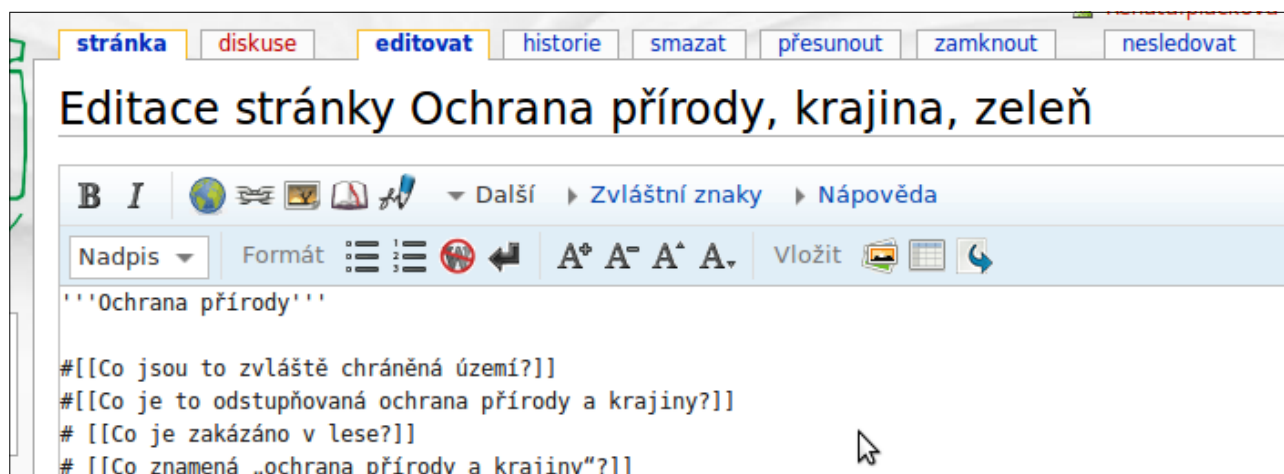
Po zřízení účtu se přihlaste.

Vyberte si v levém menu tematický okruh, do kterého se nová otázka hodí. Projděte si ostatní otázky, aby se neopakovaly podobné informace.

V příslušném tematickém okruhu kliknete na tlačítko editovat.

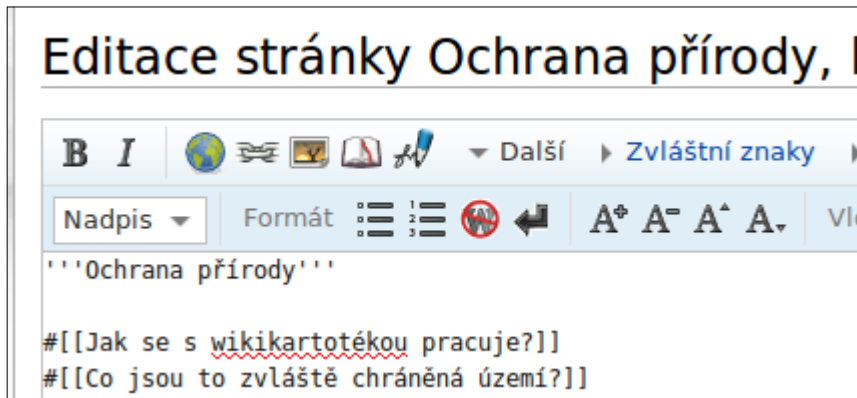
Tím se otevře možnost přidat do seznamu novou otázku a text se ukáže ve wikisyntaxu:

Křížek vlevo vytváří číslovaný seznam, dvojitě hranaté závorky interní linky, trojnásobné apostrofy u nadpisu tučný řez písma. Pro vytvoření nové otázky je nejjednodušší zkopírovat nějakou stávající v daném syntaxu, umístit ji na vybrané místo v seznamu (číslování se aktualizuje samo), smazat text

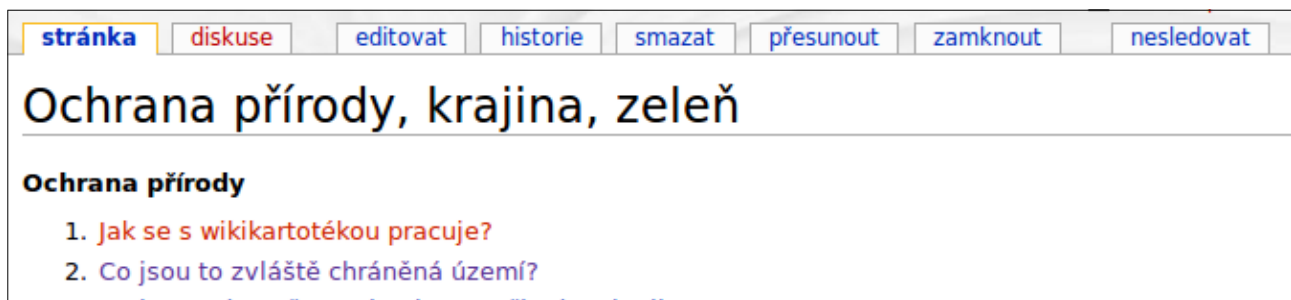
a vložit vlastní vybraný název. Editaci je možné provádět také pomocí editační lišty (tučné, linky, seznamy atd.).

Název musí být formulovaný jako otázka končící otazníkem:

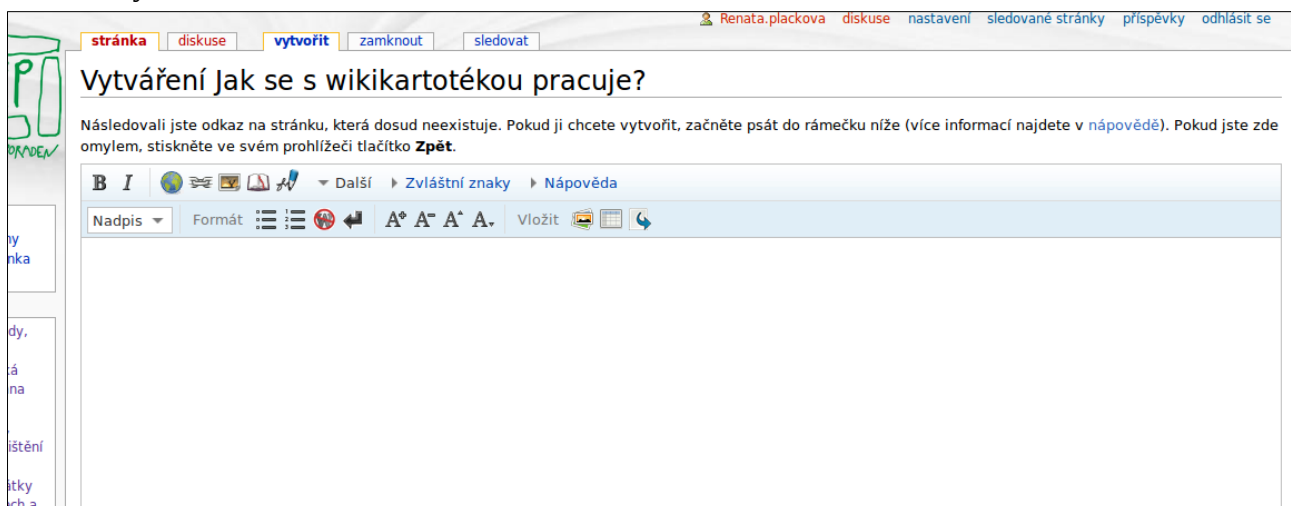

Změny uložím tlačítkem „Uložit změny“. Pokud nevíme jistě, jak to bude vypadat, je možné se na změny podívat tlačítkem Ukázat náhled.

Takto byla založená otázka, vlastně neexistující link na nějaký prostor ve wikikartotéce. Jelikož stránka tohoto jména zatím na wiki není, tak se ukazuje červeně. Červený je odkaz i v případě, že zde sice odkaz je, ale název je chybný nebo neodpovídá názvu již vytvořené otázky. Je potřeba si dávat pozor na překlepy, diakritiku (polystyren vs. Polystyrén), správně umístěné čárky a mezery. Systém vnímá ten název jako celek, nesmí se lišit s odkazovaným o jediný znak – jinak to systém bere jako novou, dosud nevytvořenou otázku (položku).

V dalším kroku klikneme na novou otázku a tím se dostaneme na dosud prázdnou stránku, kde lze otázku vytvořit.

Do prázdného pole zkopírujeme strukturu (viz níže). Tím získáme základní kostru pro vytváření otázky:

Začátek vzoru

<< [[Ochrana přírody, krajina, zeleň]]

==Co jsou to zvláště chráněná území?==

```
{|style="border-style: solid; border-width: 1px"
|
|}
"""Sem patří perex psaný tučnou kurzívou a s tenkým ohraničením."""
```

==Doporučujeme==

- * Sem vypíchneme několik klíčových bodů
- * A doporučení v nečíslovaném seznamu

==Podrobný popis problému==
Nejdelší část textu, nadpisy od

===třetí úroveň===

====níže====

==Související odkazy==
Odkazy na související otázky ve wikikartotéce.

- * v nečíslovaném seznamu
- * názvy souvisejících otázek dáme do interního linku [[dvojitými hranatými závorkami]]

==Legislativa==
Legislativu dáváme do
* nečíslovaného seznamu

* odkazy na zákony na Portálu veřejné správy vkládáme před http adresu:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon?q=> + název a rok vydání zákona. Tedy 114/1992 má odkaz:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon?q=114/1992>

a ve wiki syntaxu použijeme odkaz s názvem (nikoliv http adresou) v podobě:

* [<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon?q=114/1992> Zákon 114/1992 Sb. O ochraně přírody a krajiny]

* První se uvádí http adresa, pak mezera a nakonec slovo nebo spojení, které se má zobrazit jako hypertext

==Další čtení==

V dalším čtení se zobrazí

* nečíslovaný seznam

* na různé knížky, publikace, weby, portály a organizace

* online odkazy se uvádí stejně jako legislativa: nejdříve adresa včetně http-mezera-hypertext vše v jednoduchých hranatých závorkách

* vše krátce okomentujeme (pokud není název samovysvětlující), uvádíme autora a ISBN, pokud ho dílo má

U závěrečné tabulky měníme pouze text, ne formátování!

```
{| class="wikitable"  
|-  
|"Autor a rok revize"  
|Titul, Jméno Příjmení, rok  
|-  
|"Kontakt"  
|[[mailto:emailová@adresatvůrce.cz emailová@adresatvůrce.cz]  
|-  
|"Webové stránky ekoporadny"  
|[[http://www.webovkyekoporadny.cz Název ekoporadny]  
|}
```

Konec vzoru

Text je možné přímo psát nebo kopírovat z textového editoru (původní formátování se ztratí, je nutné vložit nové ve wikisyntaxu).

2.4 Základní formátování ve wikisyntaxu

Základní formátování je možné vkládat přes editační lištu (vybrat text a kliknout na tlačítko), psaním povelů přes klávesnici (závorky, rovnítka atd.) nebo klávesovými zkratkami (např. @).

Tučné – tlačítkem nebo tři a tři apostrofy **'''tučné'''**

Kurzíva – tlačítkem nebo dva a dva apostrofy *"kurzíva"*

Tučná kurzíva tlačítky nebo pět a pět apostrofů **''''tučná kurzíva''''**

Nadpisy se vytváří tlačítkem, v textu používejte třetí úroveň a nižší (druhá jsou nadpisy sekcí). Nadpis lze vložit přes rovnítka na obou stranách nadpisu, 3 = třetí úroveň, 4 = čtvrtá úroveň.

Externí linky (na http, všechny články na netu mimo tuto wikikartotéku) se vkládají přes ikonu zeměkoule. Adresa musí mít danou strukturu: **[http://www.nazevwebu.cz Název webu, organizace, portálu, publikace]**. Tlačítko se zeměkoulí vytváří jen ty hranaté závorky, strukturu musíte dodržet nebo to nebude fungovat.

Odkazy na další otázky ve wikikartotéce se vkládají přes logo řetězu. Pokud chci vložit jen odkaz na některou otázku, tak stačí dát **[[Správný a přesný název otázky, na kterou chci odkázat]]**. Pokud chci vložit hypertextový odkaz do určitého slova a použít jako link některou z již vytvořených otázek, musím vložit : **[[Správný a přesný název otázky, na kterou chci odkázat | slovo, které má být s linkem]]**. Svislou čáru lze vložit přes editační lištu v kategorii Zvláštní znaky – Symboly). Tlačítko s řetězem vkládá jen dvojité závorky, správnou strukturu musíte obstarat vy.

2.4.1 Vkládání obrázků

Tlačítkem s obrázkem se vloží univerzální link na obrázek: **[[Soubor:Příklad.jpg|náhled]]**. Pokud známe přesný název a typ souboru, který je už v systému vložený, můžeme ho přímo vložit vypsáním do závorek. Pokud ne, je nutné uložit změny a kliknout na odkaz na dosud neexistující obrázek:

Po kliknutí se dostaneme na speciální stránku umožňující načítání obrázků do wiki. Při přejmenovávání souborů je nutné dodržet stejný typ (tj. Pokud má obrázek koncovku např. .png, musí se objevit i v cílovém jménu souboru).

Načíst soubor

Níže uvedený formulář slouží k načtení souborů. Již načtené soubory si můžete prohlížet a hledat pomocí [seznamu načtených](#) zaznamenává do [knihy nahrávek](#), smazání jsou v [knize smazaných stránek](#).

Pro vložení obrázku do stránky použijte jeden z následujících způsobů zápisu:

- **[[Soubor:Soubor.jpg]]** do stránky vloží celý obrázek,
- **[[Soubor:Soubor.png|thumb|left|Popisek]]** vloží náhled v rámečku zarovnaném na levý okraj, s popiskem „Popisek“
- **[[Média:Soubor.ogg]]** vloží přímý odkaz na soubor, aniž by se ten na stránce zobrazoval.

Zdrojový soubor

Jméno zdrojového souboru: Soubor nevybrán.

Maximální dovolená velikost souboru: 32 MB (soubor ve vašem počítači)

Povolené formáty souborů: png, gif, jpg, jpeg.

Popis souboru

Cílové jméno:

Popis:

Licence:

Možnosti načtení

- Sledovat tento soubor
- Ignorovat všechna varování

Základní formátování je nastíněno už na této stránce. Všechno formátování se zapisuje ve wikisyntaxu v editačním poli. Při ukládání je nejlepší zkopírovat si „cílové jméno“ a to vložit do hranatých závorek v editačním poli – obrázek se pak při uložení automaticky načte a zobrazí.

Pokud vkládáte obrázek, který už na wiki je, tak použijte seznam načtených souborů nebo knihu nahrávek (viz printscreen speciální stránky výše).

Základní formátování obrázků

Umístění na stránce – je to obvykle metoda pokus/omyl, posouvejte název souboru na různá místa a zobrazujte si výsledek. Někdy je to těžké odhadnout:

Zadání (otázka: Co znamená označení FSC na dřevěných výrobcích?):

```
==Podrobný popis problému==

Každý člověk, kterému není lhostejné, co se dělo s lesem (a všemi lesními živočichy a rostlinami) při zajišťování dřeva pro jeho spotřebu, může při nákupu přednost výrobkům s označením FSC. V České republice už jsou k dostání mj. tyto výrobky FSC: papír, násady na nářadí, zahradní nábytek, dřevěné schody či plovoucí podlahy. Cena certifikovaných výrobků z šetrně obhospodařovaných lesů s logem FSC není ve většině případů vyšší oproti „konvenčním“ výrobkům z nejasných zdrojů. Je-li mezi nimi výjimečně cenový rozdíl, nebývá výrazný.

[[Soubor:FSC_malé.jpeg|100px | thumb]]
```

Výsledné zobrazení:


```
3 Podrobný popis problému [editovat]
```

Každý člověk, kterému není lhostejné, co se dělo s lesem (a všemi lesními živočichy a rostlinami) při zajišťování dřeva pro jeho spotřebu, může dávat při nákupu přednost výrobkům s označením FSC. V České republice už jsou k dostání mj. tyto výrobky FSC: papír, násady na nářadí, zahradní nábytek, dřevěné schody či plovoucí podlahy. Cena certifikovaných výrobků z šetrně obhospodařovaných lesů s logem FSC není ve většině případů vyšší oproti „konvenčním“ výrobkům z nejasných zdrojů. Je-li mezi nimi výjimečně cenový rozdíl, nebývá výrazný.

Co přesně znamená FSC?

FSC je zkratka názvu Forest Stewardship Council, což je mezinárodní, nezávislá, nevládní, nezisková organizace, založená v Torontu roku 1993 zástupci mezinárodních ekologických organizací, velko - i maloobchodníků se dřevem, lesníků, dřevozpracujícího průmyslu, sdružení domorodých obyvatel, odborů a certifikačních organizací z celého světa.

Základní myšlenkou FSC je podporovat environmentálně odpovědné, sociálně přínosné a ekonomicky životaschopné obhospodařování lesů celého světa, a tím napomoci chránit mizející, ohrožené a devastované světové lesy. Činnost organizace FSC financují dobročinné organizace, další prostředky získává z darů, členských a akreditačních příspěvků. Aby si zachovala nezávislost, nepřijímá organizace FSC peníze od průmyslových podniků.

Velikost obrázku

Dává se za svislou čáru na název v pixelech (px). Pokud nechcete měnit poměr stran, nechte tam jen jedno číslo, upraví se poměrově.

Zarovnání obrázku

Další údaj za velikostí, opět se dává za svislou čáru. Thumb – automatické zarovnání vpravo, left – zarovnání vlevo.

Popisek

Dává se opět za svislou čáru na poslední místo, nemusí zde být vůbec.

Podrobný návod na editaci obrázků:

http://meta.wikimedia.org/wiki/Help:Images_and_other_uploaded_files

2.4.2 Tabulky

Základní tabulku je možné vložit přes editační lištu (napíše automaticky v syntaxu vzorec, do kterého doplníte vlastní texty).

Header – nadpis, row – řádek, cell - buňka. Přikopírováním řádků přidáváte další sloupce a řádky do tabulky.

Podrobný návod na formátování zarovnání, podbarvení, velikostí, slučování buněk apod. Najdete zde: <http://meta.wikimedia.org/wiki/Help:Table>